

ALKA JOSHI

STRÁŽCA

DŽAJPURSKÝCH
TAJOMSTIEV

TATRAN

ALKA JOSHI

STRÁŽCA

DŽAJPURSKÝCH
TAJOMSTIEV

TATRAN

Z anglického originálu Alka Joshi: The Secret Keeper of Jaipur,
ktorý vyšiel vo vydavateľstve Mira, Toronto 2021,
preložila Lenka Cinková.
Vyšlo vo Vydavateľstve TATRAN, Bratislava 2022 ako 5343. publikácia.
Vydanie I.
Prebal a väzbu podľa pôvodného návrhu spracoval Peter Zentko.
Zodpovedná redaktorka Katarína Vilhanová
Odborná jazyková spolupráca Anna Rácová
Jazykové redaktorky Zlata Sršňová, Ivana Fábryová
Technický redaktor Peter Zentko
Sadzba Alica Dórová – ALDO
Vytlačil FINIDR, s.r.o., Český Těšín.

www.slovtatran.sk

:: knihy pre **hodnotnejší** život

All rights reserved including the right of reproduction in whole, or in part
in any form. This edition is published by arrangement with Harlequin Books S.A.

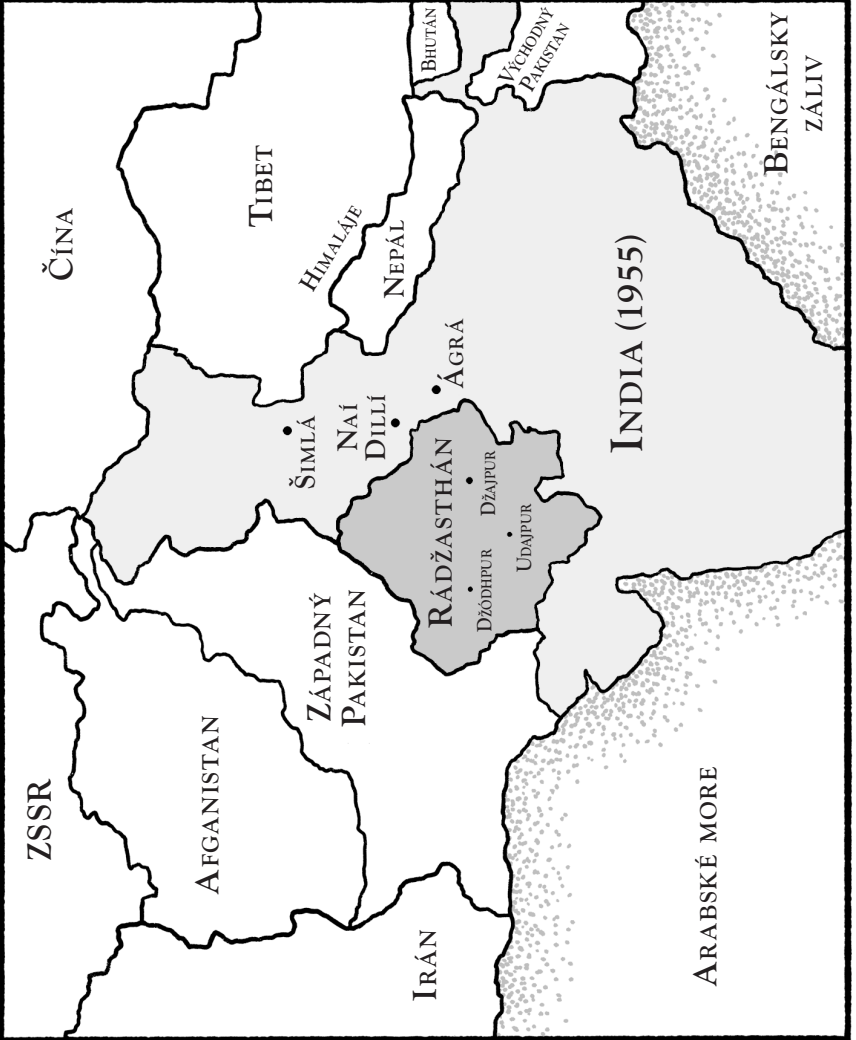
This is a work of fiction. Names, characters, places and incidents are
either the product of the author's imagination, or are used fictitiously,
and any resemblance to actual persons, living or dead, business
establishments, events, or locales are entirely coincidental.“

The Secret Keeper of Jaipur © 2021 by Alka Joshi
Translation © Lenka Cinková 2022
Slovak edition © Vydavateľstvo TATRAN 2022

ISBN 978-80-222-1304-2

Bradleymu, ktorý ma povzbudil, aby som začala písať.

Mojim čitateľom, ktorí si obľúbili Málíka.

Na dobro, ktoré dnes vykonáš, sa možno zajtra zabudne.

Aj tak konaj dobro.

Ak si čestný a úprimný, ľudia to môžu zneužiť.

Aj tak buď čestný a úprimný.

Niečo, čo buduješ roky, môže byť zo dňa na deň zničené.

Aj tak buduj.

Ak dáš svetu to najlepšie, možno ti niekto ublíži.

Aj tak daj svetu to najlepšie.

Matka Tereza

Kto chce ružu, musí strpieť trne.

Hindské príslovie

Buď pokorný, lebo si stvorený zo zeme.

Buď vznešený, lebo si stvorený z hviezd.

Srbské príslovie

ZOZNAM POSTÁV

Málik – dvadsaťročný mladík, niekdajší Lakšmin chránenec, absolvent Chlapčenskej školy biskupa Cottona.

Nimmí – dvadsaťtriročná príslušníčka himalájskeho kmeňa, matka Rékhy a Čullúa.

Lakšmí Kumárová – štyridsaťdvaročná bývalá umelkyňa s henou, v súčasnosti riaditeľka Liečivej záhrady Nemocnice lady Bradleyovej v Šimle, manželka doktora Džaja Kumára.

Džaj Kumár – lekár v Nemocnici lady Bradleyovej v Šimle, riaditeľ Komunítnej kliniky, priateľ Samíra Singha z univerzitných čias, manžel Lakšmí Kumárovej.

Rádhá – dvadsaťpäťročná voňavkárka, Lakšmina mladšia sestra, žije v Paríži so svojím francúzskym manželom – architektom a dvoma dcé-

rami, pred dvanástimi rokmi mala s Ravim Singhom nemanželské dieťa, ktoré si adoptovali Kánta a Manu Agarválovci.

Samír Singh – päťdesiatdvaročný architekt a generálny riaditeľ Stavebnej spoločnosti Singh a Šarma, príslušník vysokej kasty, pochádza z rádžpútskej rodiny spriaznenej s džajpurskou kráľovskou rodinou, manžel Párvatí Singhovej, otec Raviho a Góvinda.

Párvatí Singhová – štyridsaťsedemročná žena z vyššej spoločnosti, manželka Samíra Singha, matka Raviho a Góvinda, vzdialená príbuzná džajpurskej kráľovskej rodiny.

Ravi Singh – dvadsaťdeväťročný syn Párvatí a Samíra, architekt v rodinnej firme Singhovcov a Šarmovcov, manžel Šíly Singhovej.

Šílá Singhová – kedysi Šílá Šarmová, dvadsaťsedemročná manželka Raviho Singha, matka Ríty a Bábätka.

Manu Agarvál – tridsaťosemročný riaditeľ správy budov Džajpurského paláca, manžel Kánty Agarválovej.

Kánta Agarválová – tridsaťosemročná manželka Manua Agarvála, pochádza z rodiny kalkatských literátov, matka dvanásťročného Nikhila, ktorého volajú aj Niki.

Nikhil Agarvál – dvanásťročný adoptívny syn Kánty a Manua, jeho biologickou matkou je Lakšmina sestra Rádhá.

Bádžú – starý rodinný sluha Kánty a Manua Agarválovcov.

Sás – v hindčine toto slovo znamená svokra. Keď Kánta hovorí o svojej *sás*, má na mysli Manuovu matku. Ak sa žena obracia na svoju svokru priamo, používa úctivý výraz *sásudží*.

Šarmovci – rodičia Šíly Singhovej, spolumahitelia Stavebnej spoločnosti Singh a Šarma. Pán Šarma má osemdesiat rokov a je chorý. Manželka bez neho takmer nikam nechodí, a tak firmu vedie Samír Singh.

STRÁŽKA DŽAJPURSKÝCH TAJOMSTIEV

Mótílál – významný klenotník, majiteľ Klenotníctva Mótílál v Džajpure.

Móhan – Mótílálov zať a predavač v Klenotníctve Mótílál.

Hakím – účtovník správy budov Džajpurského paláca.

Pán Réddí – správca kina Kráľovský klenot.

Mahárání Indirá – sedemdesiatštyriročná kráľovná vdova, bezdetná vdova po bývalom džajpurskom maharádžovi, svokra mahárání Latiky, žije v Paláci pre mahárání.

Mahárání Latiká – štyridsaťtriročná očarujúca vdova po nedávno zosnulom džajpurskom maharádžovi a nevesta mahárání Indiry, žije v Paláci pre mahárání, založila Maháráninu dievčenskú školu.

Mádhó Singh – papagáj druhu Alexander Veľký, ktorého Málíkovi darovala mahárání Indirá.

PROLÓG

MÁLÍK

Máj 1969

Džajpur

Kino Královský klenot sa blyští ako drahokam. Dnes večer prebieha jeho slávnostné otvorenie. Na strope v obrovskej vstupnej hale žiaria tisícky svetiel. Schody z bieleho mramoru vedúce k balkónu odrážajú žiaru stoviek nástenných svietnikov. Hrubý karmínovočervený koberec tlmí zvuk tisícok krokov. Vnútri v kinosále sa nachádza tisícsto mohérových sedadiel, všetky obsadené. Ešte viac ľudí stojí pozdĺž stien a čaká na otvárací ceremoniál.

Pre Raviho Singha je to dôležitá chvíľa. Bol hlavným architektom tohto prestížneho projektu, ktorý mu zverila džajpurská mahárání Latiká. Kino Královský klenot je jasným dôkazom, že spojenie novodobej vynačádzavosti a západného vzdelania má obrovský potenciál. Ravi Singh ho navrhol podľa kina a divadla Pantages Theatre v Hollywoode, vzdialeného trinásťtisíc kilometrov. Zariadil, aby sa pri tejto významnej prí-

ležitosti premietal film *Zlodej klenotov*, ktorý v kinách uviedli už pred dvomi rokmi. Pred niekoľkými týždňami mi prezradil, že ho vybral pre jeho spojitosť s názvom kina a tiež preto, lebo v ňom hrajú dvaja z najpopulárnejších súčasných indických hercov. Ravi vie, že India milujú filmy a jeden film si radi pozrú aj viackrát – väčšina kín mení program len raz za pár mesiacov. Takže aj keď Džajpurčania videli *Zlodeja klenotov* pred dvomi rokmi, prídu si ho pozrieť znova. Navyše sa mu podarilo vybaviť, aby sa na slávnostnom otvorení zúčastnili filmové hviezdy Dév Ánand a Vaidžantí Málá aj mladá herečka Dípti Kapúr, ktorí vo filme účinkujú. Ukázali sa tu i novinári, aby mohli písať o členoch džajpurskej vyššej spoločnosti, vyobliekaných v elegantných šatách a ovešaných šperkmi a vyvalovať oči na bollywoodsku smotánku.

Pri pohľade na modernú architektúru budovy, luxusnú oponu z červeného zamatu a priam hmatateľnú atmosféru očakávania obdivujem výsledok Raviho práce, hoci niektoré veci ma na ňom znervózňujú.

Moji hostitelia Manu a Kántá Agarválovci dostali spolu so Singhovcami a Šarmovcami miesta na balkóne, najdrahšie v celom kine. Ako ich hosťa ma tam usadili tiež (inak by som sedel na lacnejších sedadlách v hľadisku – napokon, som len obyčajný učeň v Džajpurskom paláci). Na balkón majú povolený vstup aj deti, no Kántá nechala svojho syna Nikiho doma so svojou *sás*. Dnes večer som sa zastavil u Agarválovcov, aby sme na otvorenie kina mohli ísť spolu, a videl som, že Niki je z toho veľmi nešťastný.

„Je to udalosť storočia! Prečo nemôžem ísť s vami? Budú tam všetci moji priatelia.“ Od hnevu mu scerveneli líca. Má dvanásť rokov, a keď cíti, že sa mu deje nepravosť, vie to dať patrične najavo.

Manu, pokojný dokonca aj zoči-voči manželkinej a synovej výbušnosti, odvetil: „Udalosťou storočia bola naša nezávislosť, Nikhil.“

„Vtedy som ešte nebol na svete, *pápádží*. Ale teraz som. A nerozumiem, prečo tam nemôžem ísť.“ Pozrel na matku v očakávaní, že mu pomôže.

Kántá sa zahľadela na manžela, akoby sa ho chcela opýtať: *Ako dlho ešte budeme nášmu synovi brániť, aby sa zúčastňoval na spoločenských udalostiach, na ktorých sú prítomní aj Singhovci?* Niki rastie a čoskoro začne vyzvedať, prečo na niektoré podujatia môže chodiť a na iné nie. Kántá na mňa pozrela, akoby sa pýtala: *Málik, čo si myslíš ty?*

Lichotí mi, že im nie je nepríjemné zhovárať sa o týchto témach pre-

do mnou. Nie som s nimi v príbuzenskom vzťahu, spája nás len skutočnosť, že moja niekdajšia ochrankyňa Lakšmí (alebo pani šéfka, ako ju volám) je ich blízka priateľka. Poznám Agarválovcov už od detstva, takže viem, že Niki je adoptovaný, hoci on sám o tom netuší. A viem, že len čo Singhovcividia jeho modrozelené oči – v Indii mimoriadne zriedkavé –, spomenú si na prehrešky svojho syna Raviho. Sestra pani šéfky Rádhá nebola prvým dievčaťom, ktoré priviedol do druhého stavu pred tým, než sa oženil so Šílou. Párvatí a Samír Singhovci si nepochybne uvedomujú synove nedostatky, no keby sa pred nimi objavil dôkaz z mäsa a krvi, nevzali by to veľmi dobre.

Uľavilo sa mi, keď Agarválovcí napokon pri rozhodovaní nepotrebovali moju pomoc. Všetko vyriešila Manuova matka so santalovými modlitebnými korálikmi v ruke. „Preto, lebo vo filmoch sa veľa spieva a tancuje a kazí to morálku. Poď, Niki, pomôž mi vstať. Pôjdeme do chrámu.“ Nikhil zastonal. Bol dobre vychovaný, a keď mu stará mama niečo prikázala, neodvrával.

V kine Kráľovský klenot sa za ohlušujúceho potlesku doprostred pódiu postavila mahárání Latiká, tretia a najmladšia manželka a teraz už vdova po džajpurskom mahárádzovi, aby privítala návštevníkov. Stavba kina bol prvý väčší projekt, ktorý si vzala na starosť po manželovej smrti. Latiká je Manuova šéfka – ani jedna z ostatných mahárádzových manželiek nechcela spravovať financie. Manu pracuje ako riaditeľ správy budov Džajpurského paláca, dohliada na takéto stavebné projekty a pani šéfka ma sem poslala, aby som sa priučil jeho povolaniu.

„Dnes slávime otvorenie najveľkolepejšieho kina v celom Rádzastháne, kina Kráľovský klenot.“ Mahárání počká, kým utíchne potlesk, a pokračuje. Pohľadom preletí po preplnenom kine, radostne sa usmeje, jej diamantovo-rubínové náušnice a zlatom vyšívané *pallú* na červenom hodvábnom váránaskom sári zasypávajú obecenstvo jagavými iskierkami. „Je to historická udalosť pre náš Džajpur, domov vychýrených architektonických skvostov, oslnivých látok a šperkov a v neposlednom rade aj rádzasthánskeho *dálu bátí!*“ Dav sa pri zmienke známeho miestneho jedla veselo rozosmeje.

Jej veličenstvo ocení Manuov dohľad nad projektom, pochváli výbornú prácu firmy Singh a Šarma a na záver svojho prejavu zavolá na pódium hercov. Za Dévom Ánandom a Vaidžajantí Málou kráča Dípti Kapúr v sári s flitrami a s čiernou očnou linkou a zovšadiaľ sa ozýva

pískanie a výkriky: *Uá! Uá!* Publikum ich obsype ružami, plumériami a *čamelí* a postojacky im tleska. Keď sme vyrastali, sestra pani šéfky Rádhá bola väčšou filmovou fanúšičkou ako ja. No všadeprítomné horúčkovité nadšenie, búrlivý potlesk a uznanlivý piskot obecnstva ma dnes celkom pohltili.

Opona sa konečne otvorí, a keď sa na obrazovke zjaví názov filmu a úvodné titulky, dav utíchne. Dokonca aj *rikšóválovia* a krajčíri na najlacnejších miestach v predných radoch zmĺknu.

Indické filmy sú dlhé, trvajú najmenej tri, niekedy až štyri hodiny s prestávkou uprostred. Počas prestávky vyjdeme spolu s väčšinou obecnstva von z budovy a vyberieme sa k stánkom s občerstvením. Populiční predavači sú pripravení, stoja po oboch stranách ulice vedúcej ku kinu. Vo vzduchu sa vznáša neodolateľná vôňa pražených arašidov s čili, *pánípúri*, cibuľových *pakór* a zemiakových *samós*. Kúpim pohárik *čaj* pre každého a rozdávam ich ostatným. Samír pre celú skupinu kupuje veľkú porciu *kačaurí* s *álú tikkí*.

Je máj a v Džajpure už vládne neznesiteľná horúčava. Kino je klimatizované, ale vzduch vonku je príjemnejší, keďže sa tu na seba netlačia tisícky tiel ako vnútri. Raviho manželka Šílá odmieta jedlo aj *čaj*, na jedenie je vraj príliš horúco. Dcéрка jej zaspala na pleci, jej teplé telíčko ju zohrieva a Šílá sa nervózne mrví. Vyfúkne vzduch a podíde k stánku s vetiverovými vejármí. Kvapka potu jej sklzne po krku a zmizne v hlbokom výstrihu fuchsiovej hodvábnej blúzky. Prinútim sa odvrátiť pohľad.

Párvatí hrdo predvádza štvorročnú vnučku Rítu svojim bohatým známym, ktoré ju prišli pozdraviť. „*Tumhárá nám batáo, bétí.*“

Kántá veselo debatuje s priateľkami. Samír a Manu prijímajú blahoželanania od predstaviteľov džajpurskej smotánky, ktorí prišli na dnešné slávnostné otvorenie. Rozhliadnem sa, hľadám Raviho – ešte pred chvíľou bol s nimi. Nechce sa mi veriť, že si nechal ujsť takúto príležitosť byť stredobodom pozornosti. To sa naňho vôbec nepodobá.

Ako vždy, všetko pozorne sledujem a počúvam – to ma naučila pani šéfka. V ďalšom liste domov do Šimly aspoň budem môcť Lakšmí a Nimmí porozprávať, čo si diváci mysleli o účese hlavnej hrdinky a farbe jej sárí (stavil by som sa, že Nimmí ešte nikdy nevidela žiadny film!). Okrem toho im prezradím, že väčšina džajpurských dám by sa s potešením vydala za pekného Déva Ánanda, keby sa im naskytla príležitosť.

Šílá sa vracia ku skupine a ovieva si tvár vejárom. Párvaťi sa načiahne a odhrnie spiacemu dievčatku z čela vlhké kučierky. Šílá hľadá kamsi za svokru. Črty jej odrazu stvrdnú. Nasledujem jej pohľad k rohu kina a všimnem si Raviho, ako nenápadne vedie mladú herečku von cez bočný vchod budovy. Keď Ravi a filmová hviezdička zmiznú v tme smerom preč od davu, Šílá nahnevane prižmúri oči. Viem, že v tej časti sa nachádza nákladisko. Okrem toho tam stoja šoféri a čakajú na maharání a hercov, aby ich mohli odviezť preč. Možno ju Ravi odprevádza k autu.

Zvuk zvonca nám oznámi, že prestávka sa chýli ku koncu a zakrátko sa začne druhá časť filmu. Pozriem na hodinky, je pol desiatej. Šíline dcérky už mali byť v posteli, ale Ravi trval na tom, aby sa v tento významný večer ukázala na verejnosti aj jeho rodina. Som si istý, že Šílá sa s ním preto pohádala. Má radšej, keď na dievčatá dozerá *ájá*.

Dav sa pomaly sunie naspäť do vestibulu a cez otvorené dvere do sály. Odovzdám prázdne poháre *čajvólom*, ktorí obchádzajú zákazníkov. Po zemi sa povalujú banánovníkové listy, v ktorých bol zabalený *čát*. Vo vzduchu sa vznáša – nie nepríjemná – vôňa predaného a zjedeného jedla. Zdvihnem Raviho dcéru Rítu a uložím si ju na plece. Už sa jej zatvárajú očká.

Nasledujem zvyšok našej skupiny do vstupnej haly.

Ešte než vkročíme do dverí, začujeme ostré zaškrípanie, nepríjemné zavrzganie a hneď nato rachot rozpadávajúceho sa betónu, tehál, oceľovej výstuže a sadrokartónu. Vzápätí k nám zo sály dolahne prenikavý hrnot padajúcej budovy, srdcervúci krik vystrašených ľudí a kvílenie od bolesti.